

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ———— 3.—	Negyedévre ———— 3.60
Félévre ———— 6.—	Félévre ———— 7.—
Egész évre ———— 12.—	Egész évre ———— 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Földmívelésügyi igényeink.

Budapest, július 19.

Ez a most folyó vita, melynek tárgya a fel-emelt civillista, ismét csak költségöbbletet jelent a magyarnak. A tárgy maga is fölöttébb alkalmas arra, hogy a szenvedelmeket felkorbácsolja s ilyenkor, tapasztalás szerint, a mi közvéleményünk nyakig belemerül az izgalomba, érdeklődése más kérdések számára hozzáférhetetlen.

Az ideai esztendő pedig rendkívüli szárazsággal, tüzeivel, takarmányhiányával a legrosszabb következtetéseket rejti méhében s gazdasági életünk ismerői már előre rettegnek attól, milyen nyomorúság vár a jövő télen az alsóbb rétegekre. Nagyon időszerű tehát, ha kissé széjjel nézünk és elmélkedünk arról, hogy a kormány a legszelebb néprétegeket érintő földmívelésügyi tárcánál milyen feladatokat vállalt, illetve mennyiben akar megfelelni annak a kötelességnek, hogy az alsóbb néprétegek sorsán enyhítsen.

Földmívelésügyünkre vonatkozólag vizsgálva az 1904. évi budget tételét, úgy látjuk, hogy azok csak részben elégítik ki igényeinket, melyeket ezen fontos reszort területén már évek óta hangoztatunk. Sok oly tételt találunk az állam rendes bevételeiben, melyek károsak a kisbirtokosság s a többi földmivelő lakosság érdekeire, viszont nem egy kívánságunkat nem látjuk teljesítve.

Talán a földmives az egyetlen adóalany, akinek irányában az állam nem követi a méltányosság elvét s oly adóval terheli, mely minden tekintetben igazságtalan és nem méltányos. Magyarországon a jelenben 1,279,718 törpebirtok van s e szegény birtokosokat még mindig sújtja a magas földadó, mely egy jobb korszak buzaárainak alapján van kivetve. A budapesti börze buzaárjai, sajnos, oly alacsony nivón mozognak, hogy a termelés költségein kívül semmit sem fedeznek s az állami gazdálkodás mindezek dacára oly igazságtalan adónem hozadékát könyveli el, mint a magas buzaárra kivett földadó.

S az államháztartás mérlegének másik oldalán, a rendes és rendkívüli kiadások tételénél még mindig nem látjuk felemlítve azon címeket, melyek hatalmas mértékben lendítenének földmívelésügyünkön.

Ebben az esztendőben a kormány nem szándékszik magánerdőket vásárolni, jóllehet a miniszter hivatalbeli elődje a parlamentben több ízben tett erre nézve kötelező nyilatkozatot. Így az erdélyi és északmagyarországi erdőségek továbbra is veszélyeztetve lesznek fennállásukban s az egyéni birtokosok által történt rossz kezelésben. Kopár területeink befásítására, csemeterkek szaporítására szintén nem történik intézkedés s nem szabad felednünk, hogy a magán-erdők megvásárlása az állam részéről már rövidesen vitális érdeke lesz a birtokosnak, miután a

német vámtarifa következtében fakivitelünk csökkenteni fog.

Mindössze 30.000 K-val emelkedett a közérdekű vadászati ügyek előmozdítására szolgáló hitel, de aki tudja, mily nagy jelentőségű a vadászat a népességre, különösen, mikor annak ez, egyéb foglalkozás hiányában, valósággal megélheést biztosít, a többi tétel mellett csak nevésségesen csekélynek találhatja ez összeget. A földmives nép gazdasági tevékenységét nem igen fogja előmozdítani a jelen költségvetés. Itt van például a kisebb sör- és szeszfőződékek létesítésének kérdése. Évek óta hangoztatják illetékes ténylezők ezek létesítésének szükségességét s mind ez ideig mi sem történt e téren.

A vízügyek fejlődését szintén nem konstatahatjuk. Új termőföldek létrehozása, melyeken ujult erővel folyhat a telepítés, felette fontos az országra és népességére nézve, ennek dacára a Fertőlecsapolás, Rábaszabályozás ügyében egy lépéssel sem jutottunk előbbre. Lokális jelentőségű folyók, mint a Rába, Ikva, Zagyva környékének ármentesítése egész országnak képezi érdekét s oly óriási területnek, mint a Hanságnak lecsapolása a földsovár földnélküli emberek száz-ezreinek elégíthetné ki vágyait. A kormány teljesen érzéketlen volt e kérdések iránt.

Ugyanily mértékben volt indolens kormányunk a gazdasági javak áralakulásának kérdésében. Bortermelésünket nagy erővel sújtja az olasz borvámklauzula, megszüntetése mindazáltal nem fogja régebbi borgazdaságunkat visszaállítani. Erre a különféle boradók nehezédnek s csakis ezek megszüntetésétől várhatunk erőteljesebb fellendülést borászatunkban. A kormánynak meg kellett volna szüntetni ez adónem, kárpótolta volna ezért a nagyobb borfogyasztás, mely logikai következménye lett volna a fogyasztási adó alábbzállásának, vagy épenességgel megszüntetésének. S végül ott van a szeszadó, mely még kibír néhány százalékos emelést s e cselekedete a pénzügyi kormányzatnak magyarozatát lelte volna a boradó terén teendő engedményében.

A kisgazdák otthonmentesítésére sem tett semmit a földmívelési kormány, míg Angliában és Írországon a legkülönbözőbb homestead törvények vannak érvényben, ami budgetünben hiába keresünk tetteket a föld tehermentesítésére, törvénykönyvünkben a birtokminimum megállapítására. És sajnos, ugyanezt modhatjuk a szövetkezeti téren történetekre is. A beruházási javaslatban van ugyan intézkedés szövetkezeti közraktárak létesítésére, de ezek aligha lesznek a jelenben megvalósítva s így még néhány év fog elmúlni, míg az alacsony buzaárak ellen legalább e hathatós fegyverrel védekezhetünk. A központi hitelszövetkezetet sem segítette oly mérvben a kormány, mint ezt tőle elvártuk volna. Kötvényeit nem garantálta, mint azt az összehívott ankét s a jogügyi bizottság ajánlotta volt

s feleslegeiből sem juttatott el hozzá oly tekintélyes összeget, mint ezt a dorottya-utcai bankoknál megtette.

Nincsenek megoldva a legfontosabb kérdések s ha történt is egyik-másik ügyben kormány intézkedés, az előirányzat oly csekély, hogy fényes eredmények nem is várhatók. A földmives nép várhat nyomorúságával, amíg ismét helyre áll az államháztartás egyensúlya és mi nem akarunk ezuttal azon pikantériával szolgálni, hogy a földmívelési tárca költségvetését a kereskedelmi budgettel összehasonljuk.

Budapest, július 19.

A képviselőház július 20-án, szerdán, délelőtt 10 órakor tartandó ülésén folytatják a civillista emeléséről szóló törvényjavaslat általános vitáját.

Az Osztrák-Magyar Bank kormányzói állása. Az Osztrák Magyar Bank kormányzói állásáról Bilinsky lovag az őszszel le fog mondani. Miután az volna a szokás, hogy a banknál az osztrák kormányzót magyar kormányzó váltja fel, most magyar részről is vannak pályázók e tekintélyes bankkormányzói állásra. Politikai és pénzügyi körökben beszéltek, hogy Széll Kálmán hosszabb ideig tárgyalta ez ügyben az illetékes körökkel, de úgy látszik, hogy nem tudott meggyezésre jutni. Ugyancsak a pályázók közt van Láng Lajos volt kereskedelemügyi miniszter is. Van egy harmadik pályázó is, Lukács László pénzügyminiszter személyében, akinek legtöbb kilátása van bankkormányzói állás elnyerésére s akinek ekkor bekövetkeznék a magyar pénzügyminiszteri méltóságról való sokat emlegetett lemondása.

Báró Kaas Ivor kerületében. Báró Kaas Ivor országgyűlési képviselő látogatást tett e napokban kerületében. Július 11-én Rudnón, 12-én Bélapatán, 13-án Novákon, 14-én Szucsány és Vesztenicén, 15-én Nagybélicén, Chincován, Nádány és Sissón, 16-án Székacsán vidékén járt. Mindenütt érintkezett a néppel és meggyőződött arról, hogy egész kerületében a választók bizalommal és szeretettel ragaszkodnak hozzá. Vasárnap Oszlányban elnökölt a néppárti gyűlésen. Hétfőn Nyitrán tett látogatást, ma pedig meglátogatta Szerdahely, Bossány, Nédánóc, Széplak, Tökés-Ujfalu és Kolos községeket.

Krónika.

Koalíció, obstrukció?

Budapest, július 19.

Tegnap az Uj-pártnak a napja volt a parlamentben. Azt el kell ismernünk, hogy aminő kevés számú ez a legújabb parlamenti csoport, éppen olyan erős agilitást fejt ki, mely ma már hozzá vonzza a függetlenségi párt nagy részét is. Magához vonz — a politikai egyesülés nélkül — többeket a Kossuth-pártból és a Szederkényi-Ugron-féle függetlenségi frakciót, mondhatjuk, teljes számban. Tegnap a pártnak két tagja szólalt fel a képviselőházban. Maga a vezér, báró Bánffy Dezső, aki azt bizonyítottatta,

hogy a politikai következetlenség nem mindig politikai bűn is, kivált ha a politikus jobb utra tér és labancból kuruccá változik. Eötvös Károly gróf Tisza István parlamenti szállóigéiből kötött egy csokrot, melyek közt ott szerepelt a «mérgező illúzióktól való részegség» is. Midőn ezekről a szállóigékről mondott bírálatot Eötvös Károly, azt hangsúlyozta, hogy ezek a sértő kifejezések a miniszterelnöki székéből elhangozva, alászállítják a magyar parlament méltóságát, a magyar alkotmány tiszteletét. Annak a miniszterelnöknek — mondá Eötvös Károly — aki még most e nemzetnek nem hozott egyebet, mint megaláztatást és még csak anyagi erőnk kiszivattyuzását tette lehetővé idegen érdekek számára, ilyen hangon beszélnie nem lehet ezzel a nemzettel. Eötvös Károlyval a magunk részéről nem árulunk egy politikai gyékényen, a miniszterelnök szállóigéiről azonban mi már elmondtuk nézetünket. Nem tartjuk azokat alkalmasoknak arra, hogy elősegítsék a parlamenti békés tárgyalás menetét, de alkalmasoknak arra, hogy szítsák azokat a tüzeket, melyeket éppen Bánffyék az obstrukció hevületéig igyekeznek lángra lobbantani.

Az a remény, hogy a felemelt udvartartási költség tárgyalása e hét közepén véget ér, már alaposan foszladozni látszik. Tegnap ugyanis nem kevesebb, mint tizenkét új szónok iratkozott fel az ellenzék részéről a civilista elleni tiltakozásra. Mint hogyha az ellenzék egy része, — nem törődve a nyári nagy hőséggel — nem nyíltan, hanem burkoltan és komolyan obstrukcióra készülne, úgy hogy — mint a képviselőházban beszéltek — ez az obstrukció a t. Házban néhány nap múlva már a rendes alakjában fog jelentkezni azzal a célzattal, hogy gróf Tisza István miniszterelnökségét már a civilista javaslatnál, vagy ha itt nem lehet, a költségvetésnél megbuktassa. Hogy Bánffyék az ellenzék koalíció érdekében pártvacsorákat volna az este, azt nyíltan lecafolják, annyi azonban bizonyos, ha nem is az egész ellenzék körében, hanem annak nagy részében a koalíció létrehozására nagyban folynak a kapacitálások s mint egyik beavatott fáradozóitól értesül munkatársunk, azt csendben, de biztosan akarják létrehozni. Sikerül-e ez, nem tudjuk. Annyi tény, hogy a koalíciós terv keresztülvitele Bánffyék felsegítésére történnék, amihez nem minden ellenzékinek van kedve. Ezért a Kossuth-párt egy része távol tartja magát ma is a civilista elleni haretől, de viszont egyeseket szinte terrorizmussal szorítanak e harcban való részvételre. Kormányparti részen még ma nem veszik komolyan az ellenzék harci készülődéseket, de ha azok mégis valóra válnának, akkor

ismételten felmerül a képviselőház feloszlatásának és az új választásoknak híre, amelyekre Eötvös Károlynak válaszul, tegnap gróf Tisza István miniszterelnök is hivatkozott.

Obstrukciós halpaprikás.

Az ellenzéki pártok részéről tegnap mintegy huszonhat képviselő jött össze a kőbányai polgári serfőző vendéglőjének kerthelyiségében Hock János képviselő által rendezett halpaprikásra. Az összejövetelnek nyilvánosan bevallott célja csak Eötvös Károly ünneplése volt tegnap beszéde alkalmából. Ezen a halpaprikás vacsorán a koalíciót nem süttették ugyan nyélbe teljesen — amint azt tegnap számunkban mi sem jeleztük bizonyossággal — de az tény, hogy a vacsora célja az volt, hogy az ellenzék harcias elemeit az obstrukció tüzeire hevítse. Az összejövetelen az Uj-párt részéről csak Eötvös Károly és Hock János vett részt, a többi jelen voltak pedig — mintegy 26-an — tisztán függetlenségi párti képviselők voltak, akik között Eötvös Károly, Hock János képviselőknél kívül jelen voltak: Olay Lajos, Babó Mihály, Rákosi Viktor, Nessi Pál, Kelemen Béla, Marjay Péter, Kubik Béla, Leszkay Gyula, Gáál Sándor, Vertán Endre, Sebess Dénes, Horváth Gyula, Kállay Lipót, Luby Géza, Luby Béla, Kecskeméthy Ferenc, Makits Simon országgyűlési képviselők, továbbá B. Szabó János a szigetvári függetlenségi párt elnöke, dr. Perl Soma, dr. Reiner Ede és még többen. A társaság vidám hangulatban a késő esti órákig maradt együtt s azzal a jelszóval oszlott szét:

— Éljen a hare! Éljen az obstrukció!

Szóval a halpaprikást igen tüzes hangulatban fogyasztották el.

A románok ellenünk.

Gróf Tisza István miniszterelnök székfoglalója alkalmából igen engedékeny hangon beszélt a magyarországi nemzetiségek törekvéseiről, csupán az államellenes izgatók részére helyezve a legszigorubb megtorlásokat kilátásba. Az engedékenység hangoztatásának nem igen volt meg a várt eredménye, mert különösen a románok közt folyik, még pedig nem eredménytelenül az izgatás a magyarság ellen, amint azt már nem egy alkalommal konstataituk. Mint lapunkban már megemlítettük, s mint más helyütt ma is megírjuk, a románok Bukovinában a *pulnai* kolostorban szombaton ünnepelték meg Nagy Iván moldvai vajda halálának négyszázados évfordulóját. A vendégek nagy része magyarországi románokból került ki és a szónokok beszédeiből kifejezésre jutott a románoknak a magyarok elleni gyűlölete s annak hangoztatása,

hogy a Tiszántul és Erdély a román nemzeté s azt Romániához csatolva, meg kell alakítani a nagy Oláhbirodalmat. Ebből ugyan nem lett semmi, de a lelkesedés hevében két ott levő ujságíró, akik közül az egyik magyar, a másik román nemzetiségű magyar állampolgár — mint ezt önérzetesen hirdette — agyon akarták verni, különösen a Magyarországból kikerült románok, úgy hogy a két magyar hírlapíró csak csendőri oltalom mellett menekült meg a hatalmas elpáholástól. Ezt az esetet a képviselőházban is szóvá fogják tenni, a kormány pedig megállapíthatja a *pulnai* ünnepségen részt vett magyarországi románok névsorából, hogy kik azok, akik magyar állampolgár létükre arra az áruslásra szövetkeznek, hogy Magyarországot a nagy román birodalom megalkotására felakarják darabolni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, július 19.

A tegnapi ellenzéki vacsora, úgy látszik, sokáig tartott, mert ma nemcsak a szabadelvű párt, de az ellenzék is gyéren volt képviselve, úgy hogy mindjárt az ülés elején kitűnt, hogy a Ház határozatképtelen és csak tizenegy óra után jöttek annyian össze, hogy Perezel Dezső a felfüggesztett ülést újból megnyithatta.

A mai ülésen különben a függetlenségi párt szónokai közül Makits Simon, Marjay Péter csak úgy tudtak felszólalásuk iránt némi érdeklődést kelteni, hogy oly kifejezésekkel éltek, melyekért elnöki rendutasításban részesültek.

Egyedül Günther Antal, a nemzeti párt kiváló tagja bilineselte le a t. Ház figyelmét nagy közjogi tudását igazoló felszólalásával. A Ház osztatlan figyelme közepette fejtegette az országának a magyar udvartartáshoz való törvényes jogát és nagy sajnálatának adott kifejezést, hogy nemcsak Dániel Ernő, aki beszédeiről nem felelős, hanem maga a miniszterelnök is a Lustkandl-féle teoriák elméletének alapjára helyezkedett, mikor nem látnak közjogi sérelmet abban, hogy nincs magyar udvartartás. Különös figyelmet keltett beszéde az azon része, amelyben egyenesen az osztrák decemberi törvényre való hivatkozással mutatta ki, hogy az országának feltétlen joga van a külön magyar udvartartásra, mert az osztrák törvény pusztán osztrák udvartartásról beszél és a magyar 67-diki XII. törvényeikk 7-dik §-a abszolúte nincs bent a német szövegben.

Később még Darányi Ferenc beszélt a néppárt részéről a javaslat ellen, ezt megelőzőleg azonban még egy kis házszabály vitát provokált Olay Lajos a Ház tanácskozási képessége tár-

Napsugár a porban...

Elbeszélés.

Írta: Jakab Miklós.

Egy ódon földszintes kis sárga ház maradt meg itt, édes, egy véletlenül a hatalmas paloták között. Elöl az utcára koresma van benne. Vicsnek hívják a koresmárost, az a Vicsöz — tudja, Olgám — akiről már meséltem magának. Szemben Vicsékkal Szikra lakott, a foltozó szabó. Ennek a segédje Péter. Szegény csak fél-lábu, de igen szorgalmas s ezért, de főképen azért is, mert nem sokat törődik, ha nem is kapja meg szombaton a fizetést, Szikra igen szereti. Most örölk mondok történetet...

Szikra magas, előrehajtott ember, gesztenyeszínű a haja; a bajusza és szakála pedig ritka és vöröses. Gyér fogu, mogorva ember s az italt igen szereti. Am az üzlet nem valami jól megy s így van mit hallania egész nap Péternek, meg az asszonynak. Mert asszony is van. Kicsiny, sápadt, fekete nőcske a felesége Szikrának; de úgy bánik vele, mintha a mostoha leánya volna. Pedig jó, szorgalmas asszonyka, egész nap dolgozik. A mesterséghez is ért s ha Szikra kimarad, ilyen is történik, ketten végzik a munkát Péterrel.

Akkor reggel egy vidéki ur vetődött a Vicsök koresmájába. Ez az idegen ur szabó után tudakozódott s mi Szikrához utasítottuk. Szikra nagyon jó munkás és igen szépen dolgozik. A vidéki úrtól gérokkra kapott megrendelést. Selyembélésű gérokk, tükörrel s kettőselejt

mellény — divatos legyen, így rendelte az ur s foglalt is adott. S Szikra szokása ellenére vig lett, nagyon vidám és elment szövetet vásárolni. Mikor dél is elmúlt, az asszonyka és Péter aggódalmasan tekintettek ki a kapun, hogy mi lehet vele, miért nem jön. És mi is aggodtunk mindnyájan. Mert mi valamennyien régen lakunk e földszintes, ódon, sárga házban — mely nagy véletlenül maradt meg itt a pompás nagy paloták között — és így ismerjük egymást és szeretjük is. A megszokás oka voltaképpen szeretetünknek. Nem sokan vagyunk, hiszen kicsinyek és fölöttébb olesók itt a lakások. És így tudjuk egymásnak ügyét baját. S részvételt vagyunk egymás iránt, mint maguk édes kicsiny falujukban, Akládon.

Az udvaron akácák vannak, melyeknek lombja nem dus ugyan, de zöldel, mint amazok ott kinn a szabad, nagy mezőben. Az akácok alatt gyermekek játszanak és Szabó ur, a mosóintézet tulajdonosa, vizsla-kölyköket idomít. Szabó ur ugyanis ezekkel kereskedik.

Igy valamennyien aggodva vártuk Szikrát. Elmult az est is és nem jött.

Kanter ur, a házmester, ki mellesleg cipész, mindig barátságos arculatára firkászó szigort erőltetve, háromszor is szénézett, mikor kezében a hatalmas kapukulcsal, elindult, hogy nagytekintélyű hivatalának eleget téva, bezárjon.

Hát Szikra csak nem jött. Lefekvés előtt meg-hánytuk a dolgot és Czibula ur, a paszományos mester, iparospolgártárs a szomszédházból, azon nézetének adott kifejezést, hogy jelentést kell tenni a rendőrségnek. «Mivel hogy pénz volt

nála — tetszik tudni — és a mai sanyaru világban, meg a hiányos rendőri felügyelet folytán, semmit sem lehet kizártnak tekinteni.»

Czibula ur itt hosszasan fejtegette a rendőri felügyelet hiányos voltát. Szerinte minden ember mellé, aki pénzzel jár, rendőrt kellene adni és más ilyeneket... Mindez azonban nem használt.

Szikra másnap sem került elő, csak harmadik nap reggel. Az előlegül kapott pénzt elmulatja. Rosszul érezte magát és lefeküdt. Az asszony a házbérré zsongatott pénzből vásárolt szövetet, mig aludt. Mikor felkelet, kiszabta a gérokkot és Péter varrt. Még készen sem volt az öltöny, Szikra ágyba esett. Meghűtötte magát, különben is vékony-penzü ember volt s tüdőgyuladást kapott. És orvos kellett hívni s az drága recipéket irt.

Az asszony és Péter me készítették és ápol-ták. Igen türelmetlen beteg volt s még többet kínoztá az asszonyt, mint azelőtt. Semmi sem volt inyére, amit csináltak. Sőt Péterrel, a hűs-ges sánta Péterrel is mindig pörölt. Péter azonban igen jószívü volt s így mindent eltűrt. Néha csaknem kiállhatatlan volt. Az asszony sirva panaszkodott a szomszédoknak. Péter ilyenkor olyan résztevően nézte. A nagy fekete szemében szinte köny csillogott.

Majd eljött a tél. Nagy hideggel, sok nyomorúsággal. A beteg csak nem gyógyult. Néha nem volt fűtenivaló sem. Péter mindent a zalogba hordott. Az asszonynak a téli kendőjét, a saját vastag kabátját, mindent. Maguktól megvonták a falatot is, csak a betegnek legyen. Az pedig zsarnokoskodott rajtuk pogányul.

ban, amely vitában az öreg Madarász apó is részt vett.

Az ülés lefolyásáról szóló részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Nyegre László, gróf Esterházy Kálmán és Rákosi Viktor.

Elnök az ülést megnyitva, hitelesített a tegnapi ülés jegyzőkönyvét, előterjeszti az irományokat. Bemutatja Valaschek János, Lindner Gusztáv, Bernát Lajos és Eitner Zsigmond levelét, melyben egészségük helyreállítására céljából szabadságidőt kérnek.

Olay Lajos: Nem tartja helyénvalónak, hogy a képviselők ilyen fontos javaslat tárgyalásánál távol legyenek és ezért a szabadságidőket nem adja meg a maga részéről.

Kubik Béla: Méltányossági szempontból megadandónak véli a kért szabadságokat. (Felkiáltások a jobboldalon: Régi komédia!)

Elnök: Két ellentétes indítvány lévén, felteszi a kérdést.

Kubik Béla: Kéri a Ház határozatképességének megállapítását.

Elnök elrendeli a jelenlevők megolvasását, majd jelenti, hogy csak 72 képviselő van jelen és így a Ház nem határozatképes. Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Tisza István miniszterelnök: Katalogust!

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja, felteszi a kérdést, mire a Ház a kért szabadságokat megadja.

Nyegre László a gazdasági bizottság előadója be-terjeszti a Ház alkalmazottainak fizetésrendezési tervezetéről vonatkozó bizottsági jelentést.

Elnök a jelentés ki fog nyomtatni, szétosztatni és annak idején napirendre tűzetni. Következik

a civilista emeléséről

szóló törvényjavaslat általános tárgyalása.

Mukics Simon: A törvényjavaslat címe közjogel-lenes volt és a pénzügyi bizottság kikorrigálta a bottást, de azért az 1. §-ban mégis megmaradt a hiba. Nem lehet császár és királyi udvartartásról beszélni, csak magyar királyi van közjogunk és törvé-nyeink szerint. Sajnos nincs magyar udvartartás, de a király sem tartózkodik fél éven át Magyarorszá-
ban, mint a hogy elődjei se tették ezt, holott törvé-nyek kötelezték őket erre. De hát a Habsburgok erényei közé soha sem tartozott a törvénytiszte-let és az eskü megtartása. (Zajos helyeslés a szél-balon.)

Elnök rendreutasítja Mukicsot ezen kifejezéséért.

Madarász József: De igaza van!

Elnök figyelmezteti Madarászt, hogy az elnöki rendreutasítás ellen észrevételnek helye nincs. (El-lentmondás a bal- és szélbalon.)

Mukics Simon: Az elnöki rendreutasítást elfo-gadja, de hangsúlyozza, hogy a kifogásolt kifejezés csupán reprodukciója volt a történelmi tényeknek. A

Egyikben, egy zimankós, hóviharos délután el is kergette az asszonyt. Péter alig tudta vissza-könyörögni. Az asszony addig Kanternél, a ház nagyteknélyű kormányzójánál húzta meg magát. Estefelé a beteg engedett. «Jól van, visszajöhet az asszony.» Péter örömmel sántikált utána. Az-után vigasztalta, bátorította. És ez jól esett mind a kettejüknek. Mert Péter is szerencsétlen, sze-gény, nyomorult vala, de hűséges és jó. És így csak teltek a napok bajjal, vesződséggel. Péter dolgozott szorgalmasan kettő helyett is és sze-gény bolond jó szíve úgy örült neki, hogy segít-het azon a gyöngy, kicsiny, fekete asszonyon. Az pedig olyan hálással nézett rá s ilyenkor Pé-ter képes lett volna megegyszer annyit dolgozni és nélkülözni.

Péter ugyanis árva fiú volt, nem szeretete senki életében. Azután, hogy sánta is volt, nem is mert arra gondolni... Istenem, én Istenem, de hogy is gondolhatja egy szegény, féllábu szolgáló arra, hogy őt valaki szeresse, vagy csak jó szem-mel is nézzen reá.

Mikor Szikrához került, megsajnálta az asz-sonyot, mert annak sem volt senkije és maradt is, segített rajtuk, ahogy tudott, maga sem tudja miért, hogyan. És azóta itt van...

...Im így megjött a tavasz is. Fuvalmak jön-nek erre, melyek virágról, bokorról és köztük szállongó kicsiny madarokról regélnek. Az aká-cok rügyeznek ismét és dongó duruzsol az ablak-tüvegben a verőfényben s fecske szállong ficséne-keve a légben. Szikra azonban még mindig beteg. Így nem ül ki hozzánk az udvarra, mikor

Habsburgok mindenkor célja, törekvése az volt, hogy Magyarországot germanizálják, nemzeti fejlő-désében megakadályozzák és ezért nem hajlandó a nemzet pénzéből egy fillért sem adni megélheté-sükre. (Zajos helyeslés és taps a szélbalon.) Hossza-sabban kíván még a javaslattal foglalkozni és ezért szünetet kér.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Mukics Simon: Nemcsak közjogi, de társadalmi szempontból is követeli az udvarnak Magyarorszá-gban való hosszabb időzését. Jobban szereti nem-zetét, mint az uralkodót és így a törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem csatlakozik Apponyi ellen-indítványához. (Helyeslés a bal- és szélbalon.)

Günther Antal: Mint az Apponyi által benyújtott ellenindítvány egyik aláírója szükségesnek tartja el-határozását megindokolni. De báró Dániel Ernőnek multkor beszéde is felszólalásra készíteti szót, mert nem hagyhatja megjegyzés nélkül azt a téves tant, amelyet Dániel hirdetett, mikor az ellenzék eddigi hallgatásából azt következtette, hogy mindig jónak tartották az udvartartás eddigi állapotát. Ez hibás következtetés, mint amilyen nagy tévedés volna azt binni, hogy Lengyelország beleegyezett akotmánya elközbzásába azért, mert Varsóban most minden csendes. (Tetszés a bal- és szélbalon.) A hallga-gatás nem közjogi tény s abból következtetést le-vonni nem lehet és ez ellen tiltakozni kell.

Az udvartartásra vonatkozólag és a királynak az országban való tartózkodását illetőleg több törvény intézkedés, sőt akkor már arra kérték a rendek a királyt, hogy a trónörökös Magyarországra küldje, itt neveltesse, tanuljon magyarul és itt sajátítsa el a katonai fegyelmet, tudást. Azóta is több ízben hoztak e tárgyban törvényeket és ezek folyománya az 1867. évi XII. t.-cikk 7. §-ában foglalt határozmány, nem őríti tehát, hogy ezek dacára a miniszterelnök még is miképpen állíthatja, hogy a magyar udvartartás-hoz törvényes igénye az országnak nincs.

Papp Zoltán: Ki hát a részeg? (Helyeslés a bal- és szélbalon.)

Günther Antal: Különös ész lehet az, amely, mi-dőn a törvények oly világosan rendelkeznek, mégis azt vallja, hogy ez mást jelent, mint ami a törvény-ben benfoglaltatik, hogy ami abban magyarnak mon-datik, azt tulajdonképpen azt jelenti, hogy osztrák, hogy nem királyi, hanem császári jogról van szó. A miniszterelnöktől ezen törvény magyarázatánál vesze-delmesebb, szerencsétlenebb még nem hallatszott a Házban. Utóvégre hozzá szokhatott volna a Ház ahhoz, hogy a vita hevében a miniszterelnök újság előzetési felhívásokból párttörvényt statuál és így feltétlenül arra kell következtetni, hogy az országos törvények csupán újságcikkek, előzetési felhívások, amelyekre abszolúte nem kell adni semmit.

Téves az az állítás, hogy az 1867. évi XII. t.-cikk tárgyalása alkalmával nem történt felszólalás az ud-vartartás tételéről, mert ha a szó szoros értelmében nem is történt ez meg, de vonatkozásban igenis. Andrássy Gyula gróf ugyanis 1866. február 20-án a törvény tárgyalása alatt egy nagy beszédében, egye-

nesen annak tulajdonította a monarchia által elért eredményeket, mert Magyarország nemzeti individu-alitása jutott érvényre. Ha pedig olyan férfiak, akik akkor már arra voltak kiszemelve, hogy az országot kormányozzák, nyíltan kijelentették, hogy a monarchia sorsa attól függ, hogy Magyarország különállása ér-vényesüljön és azt mondják, hogy a magyar királyi fejedelmi tekintéllyel az egyezik meg, hogy a ma-gyar országgyűlés szavazza meg a magyar királyi udvartartás költségeit, akkor csak nem lehet feltéte-lezni, hogy ezek a férfiak egy oly törvényt alkottak volna, amely alatt azt lehetne érteni, hogy az indi-vidualitás eltörlésére, az udvartartást kell segélyül hívni.

Pap Zoltán: Az a részeg, aki mégis ilyet tesz.

Günther Antal: A magyar udvartartáshoz való jogunkat mi sem jellemzi jobban, mint ahogy még az 1867. évi XII. t.-c. 7. §-ában erre vonatkozólag határozmány van, addig az osztrák decemberi tör-vényben erről szó sincs, de nem is lehet, mert az osztrákoknak alaptörvény nem kell, ők pusztán a Kaiserstaat elméleten állanak és az udvartartás ügye külön törvényvel intéztetik el. Amíg a miniszter-eelnök veszedelmes nyilatkozata, mely szerint nem képez közjogi sérelmet a törvénytellel ellenkező in-tézkedés, el nem hangzott, addig nyugodtan véde-kezhettünk a Lustkandl-féle teoria ellen, most azon-ban kiesett a védelem fegyvere a kezünkől. Régi törvényeink azonban nemcsak alkotmányjogi tétele-ket tartalmaztak, de tiltakoztak azon rendszer ellen is, amely a római német birodalom uralkodójának udvarában létezett. Történelmi alapon vázolja a kö-zépkorbeli idegen udvarok életét, amelyek nagyban kü-lönböztek a magyar udvartartástól. Ha visszatekint a népek emelkedésére és bukására, akkor a pyramis képe jut eszébe. Amint a pyramis széles alapon nyugszik, de fokozatosan csucsosodik és a csucsban nyilatkozik meg az egész építmény fensége, épp így van ez a népek alkotmányával is. Azok is széles alapon épülnek fel, fokozatosan csucsosodva ontják a népi jogokat, az ég felé, oda, ahol a népszabadság által övezett korona áll. De a kulturtörténet azt is tanítja, hogy jaj annak, aki a jogok pyramisát csu-csára állítaná. (Zajos helyeslés a bal- és szélbalon.) Nem fogadja el a törvényjavaslatot, hanem csatla-kozik Apponyi ellenindítványához. (Zajos taps és éljenzés a bal- és szélbalon. Szónokot számosan üdvözlöik.)

Marjay Péter: Hogy a vita előrehaladt stádiumá-ban is még sokan szólnak fel, azt mutatja, hogy a nép oktalan megadóztatása ellen akarnak tiltakozni.

Olay Lajos: Nem vagyunk negyvenen. Tessék a jelenlevőket megszámolni.

Elnök: Figyelmezteti Olayt, hogy beszédközben ezt a kérelmet csak a szónok intézheti, Olaynak most erre joga nincs.

Olay Lajos: A házszabályokhoz mindig szólhatok. Az elnök ne erőszakoskodjék.

Elnök rendreutasítja Olayt. (Mozgás és nagy zaj.)

Marjay Péter: Miután a tavalyi nemzeti küzde-lemmel eredményt nem értek el, újabb két milliós tehertöbbletet sózni a nemzet nyakába, az már nem más, mint gázság. (Nagy zaj és felkiáltások jobbról: Rendre!)

a napi verejtékezés után esténként meghányjuk-vejtjük a világ és egymás ügyét-baját.

Péter ilyenkor az ablaknál ül és szorgalmasan varr. Az asszony a beteg körül sűrű-forog. Az elégedetlen mindennel. Így szítja az asszonyt, de úgy, hogy rekedtes köhögése kihallatszik az udvarra s mi szánakozva tekintünk arrafelé.

Késésné, egy kövér tót asszony, aki kvártélyo-sokat tart és egész nap az ablak alatti mosóteke-nője mellett áll, tudni vélte, hogy nem viszi már sokáig, azt mondotta az orvos. Ő ugyanis e régi ház lakói körében előforduló kedvező és kedvezőtlen események krónikása. És egészen ter-mészetesnek tartja, hogy aki csak mellette elhalad, az megálljon az ő mosótekenője mellett, melyben félelmes gyorsaságban és tömegben tisztulnak a kormos férfi-ingek és más fehérneműfélék és illő érdeklődéssel végig hallgassa azokat a híreket melyeket ő a mi kicsiny világunkban történetekről tud. Hogy Schmied ur egy pár laktópánt készít a szomszéd palotában lakó kisasszonynak, Bernát, a grájzleros, új üzlethelyiséget bérelt...

Am e beszédek középpontja mostanság Szikra vala. Késésné szomoruan pislogott, mikor róla beszélt. «Nem éri meg a hétfőt» erősítette bána-tosan. «Mi lesz azzal a szegény asszonynyal, a házbert sem tudták még kifizetni, az orvos is csak irgalomból jár még hozzájuk.»

Izgatottan kezdett beszélni Késésné és izgatot-tak lettünk mi is...

És im beteljesedett a jóvendőzés s Szikra csakugyan nem érte meg a hétfőt. Pénteken délután kiszívott...

Péter ide-oda sántikál s mi odagyűlünk mind. Vicsék, Kanter, a házmester, Késésné, mind, mind. Szabó ur is felhagy kutyái idomításával s meghatottan nézzük a szegényes ágyon fekvő, sápadt, beesett arcu halottat.

Lassankint eligazítanak mindent. Jancsóné, aki az udvari sarokban lakik, a kuglizó mellet-tés cselédet is tart, fekete ruhát és kalapot köl-esönöz. Kanter ur nem érezheti fontos hivatásár val járó hatalmát és megengedi, bár a házbe-még nincsen megfizetve, hogy a butorból egyeti mást eladjanak s így kikerül valahogy a temetést költség is.

És felhangzik vasárnap délután a circum de-derum s szomoruan álljuk körül a koporsót.

Péter az asszonyt gyámolgtatja és Kanter ur lázasan rendelkezik. A menet elindul, nyomott a kedv közöttünk. És az asszonyok siratják Szik-rát, mert ilyenek a vén ház lakói.

*

Azután folytak a napok tovább csendesen. Péter, a féllábu szabólegény, dolgozik most is szorgalmasan és már nem tartoznak a házberrel.

Az asszonyka pedig fáradtan, törekenyen és szomoruan végzi a házidolgokat s csak akkor néz valamivel vidámabban és hálásabban, ha Péterre tekint.

Péter azonban igen el van foglalva valami sürgős munkával s nem veszi észre. Neki kü-lönbben ugyis jó. És ha észrevenné is, mi haszna lenne beöle. Ő ugyanis csak egy nyomorok, szegény, féllábu szabólegény...

Elnök: Nem hallotta a nagy zajban, hogy Marjay mit mondott, hanem a gyorsírói jegyzetek alapján fog intézkedni.

Olay Lajos személyes kérdésben tiltakozik az elnök rendreutasítása ellen, mert a házszabályok értelmében neki joga volt a tanácskozási szám konstatálhatóságát kérni. Tartsa magát az elnök a házszabályokhoz.

Elnök: Mindig a házszabályokhoz tartja magát és épp ezért nem engedheti meg, hogy beszéd közben pótbeszédek tartásának.

Madarász József: A házszabályok értelmében joga van bárkinek is kérni a Ház megolvasását.

Darányi Ferenc: Dániel Ernővel hosszasan polemizál és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el azért sem, mert a nép szájából veszik el a kenyert. (Helyeslés a baloldalon.)

Bakó József: Kéri, hogy beszédét holnap mondassa el.

Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét és az ülést három órákor berekeszti.

A japán-orosz háború.

Budapest, július 19.

Nagy csata híre érkezik a keletázsiai harctérről. A küzdelem — ismét — az oroszok vereségével végződött. Orosz jelentések ezre teszik az elesett oroszok számát, de ezt a számot úgy lehet, a legközelebbi jelentések szaporítani fogják. Az ütközet 15 óráig tartott s az orosz csapatokat szörnyen kifárasztotta a heves harc s a nagy forróság.

Az oroszok voltak a támadók, akik meg akarták akadályozni, hogy Kuroki Liaojang felé folytassa előrenyomulását.

Az ütközetben Keller tábornok szállt szembe Kuroki csapataival, de a túlnyomó ellenség elől kénytelen volt végül is visszavonulni Kaouanba. A japánok tehát ismét közelebb jutottak Liaojanghoz.

Mint egy mai híradás jelenti a japánok Kaicsut (Kaiping) is elfoglalták, ahova 10.000 japán már be is vonult.

Az orosz kormány, hogy valamiképpen szépítse az újabb vereségeket, időnként jelentéseket ad a balti hajóraj elindulásáról, amely — mint ők hiszik — meg fogja változtatni a helyzetet Port-Arthur alatt.

Most augusztus 2-ikára tűzte ki a hajóraj elindulását, de addig még számtalanszor el lehet odáznai az elindulás napját.

Mai távirataink a következők:

A japánok újabb győzelme.

Szentpétervár, július 19.

Kuropatkin tábornok táviratozza, hogy 17-én Jancselin környékén gróf Keller csapata nagy csatát vívott a japán haderővel. Az oroszok támadtak, de az ellenség tulhatalma elől visszavonultak. Majd a japánoktól megtámadtatva, helyt álltak egy 15 óráig tartott csatában, melyben több mint ezer embert veszítettek.

Szentpétervár, július 19.

(Hivatalos.) Kuropatkin tábornok 16-iki kelettel a következőket jelenti távirati uton Miklós cárnak: A keleti harcra általában elégtelenek voltak az információink az ellenség erejét illetően a szöncsuini hegylánc szorosainak Kuroki hadseregétől történt megszállása után. Egy verzió szerint az ellenséges csapatok erősítést nyertek és Kuroki haderejének egy részét Szaimacsi irányában terjesztette ki. Más értesülés szerint a csapatokat a Dalin-szoros és Sziujan felé tolták el. Azt is jelentették, hogy Kuroki főhadiszállását Csakevuból Tonjankuba tette át. Későbbi jelentések szerint és a megtörtént kutatások után azt vélték, hogy az ellenség főhadereje Liasanhuan környékén van összpontosítva és hogy az előrs a Liakoilini-ufankuani-szinkailini-lanhaulini és csapanlini valamint a szibejlini-szorosban Liaokalin magasságában van elhelyezve. Július 17-én elhatározták, hogy az ellenség erejét megállapítandó, megindulnak a Liaosanhani állás irányában. Keller gróf tábornoknak megparancsolták, hogy ne a szoros elfoglalása legyen célja, hanem az ellenség kikapcsolandó erejére való tekintettel haladjon előre. A három zászlóaljából álló baloldali csapatot a Szibejlinszoros felé vezényelték, míg a 14 zászlóaljból és 12 ágyúból álló középső hadosztály Kasztalinszki vezérőrnagy vezénylete alatt indult a Liaokalin-szoros ostromára és a Temple-magaslatokra, valamint az ufankuani szorosra. A jobboldali egy zászlóaljból álló csapatnak az volt a feladata, hogy a Szibejlinszorosból és Lankojin-szorosból kijövő utak keresz-

tezésénél szállja meg, hogy a Kasztalinszki vezérőrnagy csapatának jobb szárnyát védje. A fő tartalék Tauanban marad és a haderő egy része a tauani állást szállotta meg. 16-án este 10 órákor a csapat eleje elvonult Kauan előtt, 11 órákor a 23. ezred egy zászlóalja szuronyrohammal elűzte a japánok előrsét a Lankolin és Szinkalin-szorosokból kivezető jutak kereszteződésénél.

Szentpétervár, július 19.

Az ütközetet követett részleteket még nem állapították meg, de azoknak lefolyása nagyjában Keller gróf tábornok távirati jelentése szerint a következő volt: A japánok éjjel kiűrtették a templei és Liakolin szorosokat és csak előrsöket hagytak a szorosokban. Reggel 8 órákor Keller tábornok, ki a Kaouan mellett lévő toronyból megállapította annak a szükségességét, hogy a Kasztalinszki-féle sereg segítségére menjen. három zászlóaljat a fő tartalékból a Temple körül levő magaslatokra küldött acélból, hogy a már megszállott állásokat megtartsák. Tekintettel az ellenség támadására, más tartalékokkal kellett a küzdelemben álló csapatokat megerősíteni. Az ezektől elfoglalt állások helyzetük tekintetében nem voltak előnyösek. Amidőn Keller tábornok az előrshez érkezett, megállapította az ellenségnek erőinikkel szemben való túlnyomó voltát és elhatározta, hogy a küzdelmet nem folytatja és hogy semmiféle tartalékot sem von előre, különösen arra való tekintettel, hogy későbbi esetleges támadáskor tüzéség nélkül kellett volna fellépnie. Ezért délelőtt fél 1 körül elhatározta, hogy a csapatokat a Jancselin-szorosban elfoglalt régi állásaikba vezeti vissza. A csapatok lassanként teljes rendben vonultak vissza egy magasabb állásba vezényelt tábori üteg védelme alatt. Dél körül látszott, hogy az ellenség támadólag lép fel a jancselini állás jobb szárnya irányában. Egy japán hegyi üteget, mely a Jancselin-szoros legmagasabb pontján volt elhelyezve, a harmadik dandár harmadik ütegének harmincegy lövésével teljesen elhallgattatták. Az ütközetnek délután három órákor volt vége. A csapatok visszatértek Kaouanba. A japánok előrenyomulását a Lan ke folyó völgye előtt egy tőlünk elfoglalt és megtartott állásból tartóztatták fel. Az álmatlanul eltöltött éjszaka és a szörnyű forróság folytán csapataink, melyek több mint 15 óráig küzdöttek, igen fáradtak voltak. A veszteségeket még nem állapították meg pontosan, de Keller tábornok jelentése szerint több mint 1000 főt tesznek ki. Legtöbbet szenvedett a bátor 14. ezred. Keller különösen Leicsieski 24. ezredbeli ezredes és Porai Korosic ezredes bátorságát, hidegvérét és higgadságát emeli ki. Utóbb említett lábán súlyosan megsérült, de ennek dacára az ütközet végéig a csatasorban maradt.

Togo meghalt?

Chicago, július 19.

A Chicago Daily News haditudósítója táviratozza Antungból, hogy Csifuból érkezett hírek azt újságolják, hogy Togo admirális meghalt. A hadi tudósító közli, hogy az egész környéken kolera dühöng és a kolerában elhaltakat a kínai lakossággal temetik el.

A japánok Kaicsuban.

Szentpétervár, július 19.

A Nowoje Wremja közli nincsvangi távirat alapján, hogy Kaicsuba 10.000 főnyi japán sereg érkezett, amely az egész környéket megszállotta. A hegyeket, amelyekre tüzerütegek vonultak fel, szintén ellepték a most érkezett csapatok. A japánok mindjárt Kaicsuba való bevonulásuk alkalmával kivégeztek két kínai kereskedőt, akik magas árakat követeltek cukorért. A japánok Kaicsuban egy-egy orosz alattvaló kiadásáért 200 rubel, egy-egy kínainak kiszolgáltatásáért pedig, aki orosz szolgálatban állott, 100 rubel váltságdíjat követelnek. A japánok sok üzletet kiraboltak és az árukat fél áron kobozták el, más mandzsuri helységeiben pedig egyszerűen fizetés nélkül harcolják a japánok a boltokból az árukat.

A japánok öröme.

London, július 19.

A Daily Express tudósítója táviratozza Tokióból, hogy ott nagy a győzelmi mámor; a lakosság készül

Port-Arthur elestének megünneplésére. Sok ezer lámpiont készítenek, amelyekkel a házakat kivilágítják és temérdek nemzeti színű és angol lobogót a házak feldíszítésére. A lakosság az erdőkből lombokat hoz a városba, hogy egyetlen ház se maradjon dísz nélkül.

A balti hajóraj elindulása.

Szentpétervár, július 19.

A balti hajóraj második hadosztálya augusztus 2-án fog elindulni.

Tüzek mindenfelé.

Budapest, július 19.

A veres kakas ugyancsak működik s ahova száll, az emberek keserves síráma száll nyomába. Egész falvak égnek le, erdőségek pusztulnak ki. Sőt már a fővárosban is felütötte fejét ez a rém. Az éjjel két órákor a Kazinczy-utca 52-54. számú bérháznak a teteje gyulladt ki ösmeretlen okból. A holdvilágtalan koromsötét éjszakában szinte az ég emelkedtek a lángnyelvek. A tűz, a vidéki számtalan tüzvész hatása alatt, óriási pánikot keltett. A ház huszonnyolc lakója fejtvesztve rohant le a lépcsőn ki az utcára. A VI., VII. és VIII. kerületi, továbbá a központi tüzoltóság vonult ki. A tüzoltók és rendőrök husz gyermeket mentettek ki az égő házból, akiket a szülők ijedségükben bentfelejtettek. A tüzörség reggel öt órákor lokalizálta a tüzet. A tető egészen leégett s továbbá beszakadozott több helyen a padlás padozata.

Szatmári tudósítónk távirata szerint az éjszaka Szatmárt is óriási tüzvész pusztított. A veszedelem éjfélkor tört ki. Egy egész utca pusztult el, összes házaival és melléképületeivel. A nagy viharban a tüzoltóság emberfeletti erővel küzdött meg a pusztító elemmel. Attól lehetett tartani, hogy a fél város elpusztul. A védelmi munkálatokban, amelyek a tűz továbbterjedésének megakadályozására irányultak, részt vett a katonaság is. A tüzet csak ma reggelre lokalizálhatták, amikor a szél elállott. A tüzben sok lábasjóság is elpusztult. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

Kassán tegnap délután a városi erdőben támadt tűz, amely félelmetes gyorsasággal borította lángba az erdőséget. Alig egy óra leforgása alatt az ötszáz holdas erdőből háromszáz hold lángban állott és égelt a város huszezer ölnyi tüzfakészlete is. A városi tüzoltóság képtelen volt arra, hogy gátat vessen a lobogó lángtenger terjeszkedésének, ezért hatszáz katona vonult ki, hogy a munkájában segítsen neki. Odasiettek a szomszéd községek tüzoltói is. A tüzet végre is úgy állították meg, hogy az erdőn keresztül hetven méter széles irtást vágtak. Eloltani a tüzet még a késő éjjeli órákig se sikerült. — Besztercebányáról jelenti tudósítónk, hogy a zólyom-brezói kincstári erdőség július 16-án virradóra kigyulladt és százötven hold területen leégett. A veszedelmet már elhárították, de még sok idő telik bele, míg az erdő talajában lappangó tüzet egészen el tudják oltani. A kár igen nagy. — Az abaujmezei Torna-Ujfaluban tegnap tűz támadt, mely mind a két templom és iskolán kívül még 36 házat elhamvasztott a melléképületekkel együtt. A múlt év augusztus hónapjában ugyanebben a községben 27 ház lett a tűz martalékává. A mostani tűz által okozott kár mintegy 100.000 korona. — Kecskemétről jelentik: Tegnap délután a város közelében levő Városföldpusztán az összehordott gabonában nagy tüzvész pusztított. A mintegy 1000 hold területű s a város tulajdonában levő szántóföldet kisebb földmivelő gazdák bérlék és a gabonát egy helyre hordják cséplés dégett. A cséplőgéptől meggyulladt egy asztag gabona és hihetetlen gyorsasággal lángban állott a sűrűn egymás mellé fölrakott asztagok halmaza. A kár mintegy 20.000 korona, melynek csak kis része volt biztosítva. — Zsolnáról telefonozták: Délután fél két órákor a belvárosban tűz ütött ki, amelynek több ház és csűr esett áldozatul. A tűz innen a külvárosba csapott át és óriási pusztítást vitt végbe a zsindehyes viskók és a szalmával és szénával megpakolt pajták között. A mentés tüzoltóság és víz híjján nehezen ment. Már öt óra volt, mikor a tüzet a szomszédoktól érkezett tüzoltók segítségével el lehetett oltani. A kár és nyomor nagy.

Külföldről, Prágából veszünk hírt táviratilag két nagyobb tüzről. F. hó 18-án éjfélkor a komotauai hengervasművekhez tartozó Károly-tárna nevű kőszénbányamű gépházában, mely a vasmű alatt fekszik, tűz ütött ki. A tűz a szárazság miatt nagy

gyorsan elharapódzott az egész telepre és azt egészen az alapfalakig elhamvasztotta. — A másik tűz a *kleinacheni* Ernst-Freund-féle gőzmalomban pusztított, mely a malom kétemeletes gépeket és eszközöket tartalmazó melléképületét pusztította el. Egy pajta sok takarmánnyal ugyancsak elégett. Magát a gőzmalmot, amelynek tetejét a lángok már nyaldosták, sikerült megmenteni.

TÁVIRATOK.

Török-montenegrói egyezmény.

Konstantinápoly, július 19. Török forrásból eredő hírek szerint Hajdar pasa skutarii váli montenegrói látogatásának célja a török-montenegrói egyezmény aláírása volt, melyvel a montenegróiak és albánok között a határon fekvő földbirtokokra vonatkozólag régi viszályokat akarják megszüntetni.

Török zavargások.

Konstantinápoly, jul. 19. A redif-zászlóaljakat folytonosan apasztják a legénység fokozatos szabadságolásával. A prizrendi szandsákból, hol még csak öt nizam-zászlóalj marad, az összes redif-zászlóaljak elindultak. Az entente hatalmak konzuljai nem tartják elegendőnek a nizam-zászlóaljak számát a rend és nyugalom fenntartására, tekintettel az utóbbi időben ismét fokozódó albán izgalomra. 13 zászlóaljat nélkülözhetetlennek tartanak.

Elpusztult angol torpedónaszád.

Hamburg, július 19. A Gironde névű angol gőzös belefutott egy angol torpedónaszádba és azt kettészelte. A torpedónaszádról semmi hír. A Gironde legénysége közül senki sem sebesült meg. A Gironde a vízszin fölött nagy léket kapott.

INNEN-ONNAN.

Vagy úgy.

A katonai kórházban a betegek között egy jóképű szegedi legény volt, akinek a keze el volt törve. A törés azonban, a legény természeténél fogva, gyorsan gyógyult. A főorvos már egy néhány hét óta kérdezgette:

- Nos, hogy vagy, öcsém, tudsz-e már dobolni?
- Nem tudok, főorvos ur!
- Akkor hát maradj még itt egy darabig.

Igy ment ez sokáig. Végre azonban föltűnt a dolog a főorvosnak.

— Édes fiam, hiszen a te kezed már egészen meggyógyult, fájdalmat sem érezhetsz, hát hogyan van az, hogy te még most se tudsz dobolni?

— Én trombitás vagyok, jelentem alásan, főorvos ur!

Községi rendelet.

A rékási bíró kidoboltatta a községben, hogy a legyeket, mivel igen sok van, mindenféle szerrel és szerszámmal irtalmatlanul irtani kell. A kisbíró ki is dobolta szépen s mikor visszajött a rendelet közhírré tételéről, a bíró éppen benn ült a község háza hivatalos szobájában és újabb elmés rendeleteken tűnődözve, jóízűen pipázott. A kisbíró egyszer csak elküldte magát:

- Bíró uram!... Ahun a!...
- Micsoda? — kérdezte a bíró.
- A bíró uram homlokán egy légy van! — kiáltott ismét hivatalos buzgósággal a kisbíró.
- Hát üsd agyon, fiam — szólott a bíró tovább pipázva.

A kisbírónak pedig nem kellett több biztatás, hanem kapta a sarokból a *fokost* és úgy agyonkop-pintotta a legyet a bíró ur homlokán, hogy az lefordult a székről s többé nem adott ki semmiféle rendeletet.

Sorozáson.

A székelly legényt besorozták katonának. Kérde tőle a sorozó-bizottság egyik tagja:

— Hát komé, azután értesz-e te a lovakhoz? Mert huszárt csinálunk belőled.

Gondolkozik a furfangos székelly legény, egyet igazit a lajbiján s szól:

— Nem éppen, instálom! Mert én már öt esztendeje marhák mellett voltam, a tavaj is ott valék s most is marhák között vagyok.

Szám szerint.

- Mi történt azután — kérde a bíró — hogy a vádlott az első pofont adta önnek?
- Azután a harmadikat adta.
- A másodikat gondolja, ugy-e?
- Nem, kérem. A másodikat én adtam neki.

NAPIHIREK.

Budapest, július 19.

— (Időjárás.) A levegőnyomás eloszlása bonyolult lett. Anglia felől maximum és nyugatról minimum közeledik Közép-Európa felé, keleten pedig kiterjedt depresszió helyezkedett el. Európában az idő hűvösebb lett, eső azonban csak szórányosan fordult elő.

Hazánkban tegnap helyenkint zivatarok és szélviharok voltak. A zivatarok inkább csak az északi részekben jártak számottevő esővel, Késmárkról jég-esőt is jelentettek. A hőmérséklet Erdély kivételével jelentékenyen csökkent.

Jóstat:

További hőszűnyedés, helyenkint még élénk szelek és inkább csak keleten, meg délen zivataros esők várhatók.

Hőmérséklet: + 21.1 C. fok.

— (A trónörökös a németországi hadgyakorlatokon.) Berlinből jelentik: A németországi nagygyakorlatok alkalmából szeptember 5-én Altonában díszszemle lesz, 6-án Hamburg városa a császár, a császárné tiszteletére dinert ad, melyen *Ferenc Ferdinánd* trónörökös is részt vesz, akit a németországi nagygyakorlatokra várnak.

— (József Ágost főherceg Kecskeméten.) Abból az alkalomból, hogy a király József Ágost főherceget a Kecskeméti állomásozó I. honvédszázad parancsnokává kinevezte, a főherceg a napokban Kecskemétre érkezik, hogy ezrede felett szemlét tartson. Kecskeméten napok óta lázas készülődések folynak úgy a katonai, mint a polgári hatóságok részéről a főherceg fogadtatására.

— (Kolera Perzsiában.) Teheránból érkező jelentések szerint a kolera veszedelmes mérveket ölt. Az európaiak sietve menekülnek a városokból a hegyek közé s minden ingó és ingatlan vagyonukat ott hagyják. Teheránban volt nap, mikor kilencszázan pusztultak el kolerában. A halottak nagy részét nem temették el. Sok városban szigorú vesztegzárt rendeltek el.

— (A császárné főudvarmestere.) A Mirbach-botrány még mindig nagy hullámokat ver Berlinben és szerte Németországban. A császárné főudvarmesterét még nem bocsátották el állásából és bár Mirbach minden követ megmozdít, hogy ne most, a pommerániai bank afférjével kapcsolatosan kelljen udvari állásától megválnia. Egy berlini könyvnyomatos lap tudósító tegnap — miként mi is jeleztük — azt újságolta, hogy a császárné kihallgatáson fogadta s biztosította nagyrabecsüléséről. Ezt a hírt azonban nyomon követi a cáfolat: a Berliner Lokalanzeiger — mint berlini tudósítónk táviratozza — ma kijelenti, hogy a császárné és báró Mirbach beszélgetéséről szóló hír teljesen alaptalan.

— (Meggyilkolt orosz kormányzó.) *Andrejev* helyettes kormányzó meggyilkolása, melyről tegnap megemlékeztünk, szintén *politikai* hátterű. A merényletet a sétatéren követték el, ahol vasárnap hangverseny van és nagy közönség szórakozik. *Andrejev*, aki az utolsó éjszakán sok fenyegető levelet kapott, rendszeren *inasa kíséretében szokott sétálni*. Ezt azonban ez alkalommal lakása őrzésére otthon hagyta. Amikor a helyettes kormányzót az első golyó hátba találta, *Andrejev* a földre esett. Ezután még *öt lövés érte*. A kormányzó azonnal meghalt. A gyilkos, aki valószínűleg örmény volt, elmenekült és menekülés közben újra megtöltötte pisztolyát.

Andrejev kormányzó éppen úgy, mint *Bobrikov*, a népek szabadságát eltipró erőszakos orosz kormányzatnak az áldozata. Északon a finneket fosztotta meg az orosz hatarom régi szabadságuktól és alkotmányuktól, délen a Kaukázus vidékén pedig az örmény lakosság régi kiváltságait szüntette meg néhány évvel ezelőtt, különösen a szabad örmény egyház elnyomásával. A megtorlás nem maradhatott

el. Csak néhány hónappal ezelőtt az örmények régi szabadságának védelmére örmény forradalmi bizottság alakult, amely a terrorizmus eszközeivel fordul az orosz tisztviselők ellen. Nemrégiben Selisvestpolban az örmények zajosan tüntettek az orosz hatalom ellen. *Andrejev* helyettes kormányzó akkor rendőrei élén a tüntetők elé lépett s egy fiatal örményt revolverével agyonlőtt. A rendőrök erre sortűzet adtak s több tüntető halva maradt. Most az örmény bizottság boszút állott a kormányzón a vérengzésért.

— (Bocskay István szobra.) Hajdu-Nánás város képviselőtestülete legutóbb 2000 koronát szavazott meg Bocskay István Hajduböszörményben felállítandó szobrára és egyúttal elhatározta, hogy a nagy fejedelemnek maga is állít szobrot Hajdu-Nánáson. Hajdu-Nánás az első hajdu város, mely már Kossuth szobrot készítettett s azt az őszszel fel is fogja állítani. A szobor Horvai János műve s egyike a fiatal művész legkitünőbb alkotásainak.

— (A Ferenc József-híd megnyitása.) A Ferenc József-hídon június 13-án elzárták a kocsiforgalmat, mert a híd faburkolatát javították. Negyven napra terjedt a zárlat és a hídon a kocsiforgalmat július 21-én nyitják meg újból.

— (Osztrák kémek.) A római Giornale d'Italia mai száma írja, hogy *Giolitti* miniszterelnök szigoruan utasította a velencei rendőrfőnököt a partvidék szemmel tartására, mert ott sűrűn fordulnak meg osztrák kémek. Rómából táviratozza tudósítónk, hogy kormánykörökben a leghatározottabban megécáfólják ezt a közleményt. *Giolitti* egyébként nincs Rómában és így nem lehet őt magát személyesen megkérdezni.

— (Tüzoltók kongresszusa.) A nemzetközi tűzoltó-szövetség, Páris és Berlin után, folyó évi augusztus hó 17-21. napjain Budapesten tartja harmadik nemzetközi tűzvédelmi kongresszusát kiállításal kapcsolatban. E kongresszus rendezését, mint ismeretes, a magyar országos tűzoltó-szövetség vállalta el, mert egyrészt a kongresszus által hatalmas lendületet remél adhatni a hazai tűzoltó-ügynek és tűzrendészetnek, másrészt ezen nemzetközi összejövetel elsőrangú alkalom arra, hogy hazánk politikai önállósága demonstráltassék és hogy a külföldet hazánk szépségeivel és népével megismerttessük.

— (Magyar újságírók — a putnai ünnepen.) A szombaton lezajlott putnai — ünnepen, ahol a románok szinleg István vajda halálának négy századik évfordulóját ünnepelték, kellemetlen kalandja akadt két budapesti újságírónak. Szinleg, mert az egész ünnep tulajdonképpeni célja Magyarország ellen irányult. Amit csak megerősít az a bánásmód, amelyben a két újságíró részt vettek, *Bakcsy* Kornél, a *Figyelő* című budapesti könyvnyomatos szerkesztője és *Zászló* János munkatársa vállalkoztak arra, hogy a magyar lapoknak hű tudósításban számoljanak be az ünnep lefolyásáról. Az ünnepségen való részvételüket a rendezőségnek már előre bejelentették. A banketten történt, hogy egy bukaresti egyetemi hallgató lépett *Bakcsy*hoz s hangosan kérdezte:

— Ki ön és mit keres itt?
Bakcsy helyett, aki nem bírja jól a román nyelvet, munkatársa válaszolt. A körülállóknak feltűnt *Zászló* tiszta román beszéde és tőle is megkérdezte, hát ön kicsoda?

— Román nemzetiségű magyar állampolgár.

Felvillant erre a fiatal ember szeme és tele torokkal kiáltotta:
— Nézzétek, ez egy renegát. Ezek adják el magukat a magyar kormányoknak, hogy jó pénzt spiclikedjenek.

Mindenki a két magyar újságíró felé fordult. Halk moraj zúgott végig az asztaloknál s többen felugráltak helyeikről.

— Az egyetemi hallgatóinkat is ezek jelentették fel. Nem szabad tünnünk magunk közt ilyeneket. Ki a bestiákkal!

A hangulat mind viharosabb lett, a magyar újságírók köré mind többen csoportosultak dühösen kiabálva. Mig magyarizgatásokkal tartották fel a dühöngő tömeget, *Kluger* Károly, a Czernovitzer Tagblatt szerkesztője, hamarosan kivezette őket a tereméből és a zárdát elhagyva, egy osztrák ember házához vitte. A német újságírók ezután közben előkerítették *Loebel* Miklós Czernovitzit detektívet, akinek fedezete mellett a két magyar újságíró a szállására ment, onnan pedig a vonatához, hogy elutazhassanak. A csendőrség rendeletére a kalauz az egyik vasúti kocsis szakaszának lámpáit eloltatta és a magyar

újságírók ott foglaltak helyet Loebel titkos rendőrral. Az elővigyázat jónak bizonyult. A bankett szereplői tüvé tettek az egész pályaudvart, hogy a magyar újságírókat az utasok tömege között felleljék; de eredménytelenül. A titkos rendőr Czernovitzig kísérte a két magyar újságírót és távozásakor elnézést kért azért, hogy a bukovinai tartományi rendőrség területén ilyen eset történt. A két magyar újságíró Czernovitzból a legközelebbi vonattal visszatért Budapestre. Kötelességüket is csak félig tudták teljesíteni, mert az ünnep politikai részéről a leirt körülmények közt nem értesülhettek.

— (A kragujeváci zendülés.) Jelentették, hogy Péter király születésnapján véres összeütközés történt Kragujevácon katonatisztek és polgárok között. Az összetűzés okául akkor azt mondták, hogy két katonatiszt inzultálta egy munkáslap szerkesztőjét s a polgárság azért akart boszut állni; egy ma érkezett belgrádi tudósításunk azonban alaposabb és bővebb történetét tudja az eseménynek. A katonatiszteket nemcsak munkások támadták meg, volt a polgárok között az értelmiséghez tartozó ember és diák is akárhány. Az összetűzés eredménye az, hogy *agyonlőttek három tisztet és öt polgárt, hatálosan megsebesítettek két tisztet és két polgárt, veszedelmében megsebesült husz tiszt és negyvennél több polgár.* Az összeütközés igazi oka nem a munkáslap szerkesztőjének megsértése, ami egy cikk miatt történt; a tisztet sértő cikk mögött s a polgárok együttes támadása mögött a köztársasági párt állott, amely egyre nagyobb területet foglal el Szerbiában és egyre hevesebben küzd a király és a gyilkos tisztak s kreturák ellen. A polgárságnak erős elhatározása, hogy minden kínálkozó alkalmat felhasznál a tiszték ellen való lázításra s a király udvarában élő gyilkosok vakmerő garázdálkodása elég alkalmat ad hadseregellenes tüntetésre.

— (Beketow Cirkusza) A cirkusz új műsora szenzációs számokkal vonzza eztérő-estére a nagyközönséget. A kiemelkedő számok a következők: *3 Powels*, fenomenális mutatványakkal lovon. A világ legjobb műlovarjai. *Cotrell* Róbert ur. kitűnő zsekelővar. *Louise* és *Margarethe Cotrell* urhölgyek kiváló hölgyzsekelők. Uj! *Howarth-Nielsens* eredeti bohóc és bohócénő. Uj! *Mlle Gusta de Botoni*, kiváló és ugróló-lovárnő. *Talep* és *Manolo* urak nagyszerű betoude-ugrók 10 lovon és az óriási elefánton hereszül. *Miss Marquis* az 6 nagyszerűen idomított 6 dupla ponynyával. Uj! *Trio Newman*. Ötszörös nyújtó a levegőben.

— (A triezsi bombák.) A triezsi bomba-afférben folyik a vizsgálat. Tegnap kihallgatták Salvatorit, a Societa Gimnastica titkárat és a kihallgatás után szabadlábra helyezték. Silani városi hivatalnokot a határon elfogták és Triezstbe vitték. Tegnap ismét házkutatás volt az egyesület számos tagjánál, akiknél iratokat foglaltak le. Az eddigi vizsgálat kiderítette, hogy az egyesület elnöksége nem volt beavatva a titokba, de az egyesületnek számos tagja tudott róla. A helytartóság a Societa Gimnastica és Vita d'Giovanni nevű egyleteket feloszlatta és működésüket e döntés jogerőre lépéséig beszüntette. A bombaügybe kevert összes személyek közül az Olaszországba menekült Szunisz néptanító van a legsúlyosabban kompromittálva. A feloszlattott tornaegyletnek időközben szabadlábra helyezett elnöke kötelezte magát, hogy a rendőrségi vizsgálat befejeztéig Triezstben marad. Hir szerint a triezsi helytartó ellen is terveztek merényletet, akit legfőbb akadályul tekintenek annak, hogy Triezstben olasz egyetem létesüljön. Tudvalevőleg az uralkodó a legutóbbi budapesti delegacionális cerclé-ek egyikének alkalmával kijelentette Mauroner olasz képviselő előtt, hogy nem egyezhetik bele abba, hogy Triezstben olasz egyetem alakíttassék.

— (Gyilkosság.) Mint *temesvári* tudósítónk jelenti, vakmerő gyilkosság történt *Vojtek* községben. Tegnap éjszaka ugyanis egy három főből álló rablócsoporthatolt be *Kicseszku* Tamás ottani gazda portájára, hol az udvaron tizenkilenc éves Illés és tíz éves öccse, Simon aludtak. Az idősebbik fiu a rablók által támasztott zajra felébredt és el akarta azokat ijeszteni. A rablók erre rávetették magukat és *agyonverték*. A fiatalabbik testvér ugy menekült meg, hogy elrejtőzött a takaró alá és alvást színlelt. Így nem bántották őt. A zajra azonban az öreg Kicseszku, aki a házban aludt, felébredt s puskával a kezében kijött az udvarra. Erre a gyilkosok, akik úgy látszik, lovat akartak lopni, kereket oldottak. A temesvári kir. ügyészség megindította a nyomozást.

— (Női gyászruhák.) Gyászszettek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26.,

Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

x Főhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

x A nagy hőségekben elviselhetetlen és ártalmas a fejnek egy nehéz filz-kalap viselete. Olvasóinknak ezért ajánljuk csakis 25 grammos filz- vagy szalma-kalapot viselni, amelyek 3—4—5 koronáért a «Kalap-Király»-nál kaphatók.

Uj rend a budapesti hidakon.

— Egy kis leleplezés. —

Budapest, július 19.

Napok óta nagy érdeklődéssel nézegettük a budapesti hidakon berendezett új jeggyűjtő-módszert s most végre hivatalosan is jelentik, hogy az állami hidak igazgatósága a budapesti összes hidakon életbeléptette ezt az új rendet, amely szerint az átkelő közönség a hidjegyet közvetlenül a váltás után leadhatja a jeggyűjtő-szekerénybe. Ezt a rendet május havában a Lánchidon próbálták ki s mivel teljesen bevált, most a közönség kényelmére az összes hidakon alkalmazták. Az újítás abban áll, hogy míg eddig a hid pesti végén megvásárolt pléhjegyet csak a budai hídfőnél levő szekérnybe lehetett bedobni s az egész hidon végig szorongatni kellett, addig ezennel alig hogy átvette az ember — öt lépésnyire mindjárt ott van a leadó-szekerény is, mely azonnal megszabadít a jegyörzés gondjaitól. Az újítást igen üdvösnék és praktikusnak tartjuk, mert azelőtt, ha nem akarta az ember, hogy a hid utolsó harmadát összes zsebeinek lázas átkotorászása közben hagyja hátra, kénytelen volt tenyérátízzadásig szorongatni a csinos, de szívesen bujdoskázó pléhdarabkát. Ennek az anomáliának most már vége. Hálásak is akarunk lenni a hidak tisztelt igazgatóságáiránt s a kellemes meglepetésért mi viszont megszuggunk neki egy érdekes titkot: *t. i. hogyan lehet az új rendszer alapján az államot becsapni*.

A becsapás — előre kijelentjük — csak egy «viszonylatban» lehetséges: a *Margitsziget-budai* viszonylatban, még pedig a következő módon. Ha az ember a Margitszigetről — Budára megy, a margitszigeti hidnyulvány fejeinél kell lefizetni a garast s mindjárt ott be is dobni a második szekérnybe; ellenben ha Pestre megy, vagy villanyosra akar ülni, ugyanazt — nem kell megselekedni. A budai hídfőnél természetesen már nem kérnek az embertől semmit. Nos tehát: ha az ember Budára akar menni, a margitszigeti hídfőnél *egyszerűen nem fizet és nem dobál*, hanem ángol hidegvérrel elsétál a jegyszedő keirechen izzadó desentlmének előtt s úgy tesz, mintha Pestre akarna menni, vagy villamosra ülni. Természetesen azonban, hogy ez utóbbi módokat nem veszi igénybe, mert így nem lehetne becsapni az államot, tehát átmege Budára s végtelenül örül, hogy sikerült a becsapás. Budáról aztán már akár fiakkeren is haza lehet vonulni Pestre.

Meg vagyunk győződve, hogy e leleplezés hatása alatt a t. igazgatóság ki fog eszelni valami módozatot, mely e suskust lehetővé teszi s valóban vizsgálatlanok volnánk, hogy állampolgári állapotban levő embertársainkat egy ilyen nagy élvezetből fosztjuk meg, de két tudat vigasztal bennünket. Egyik, hogy a közrend s az állam érdekeinek megvédéséhez szerény erőnktől telhetőleg mi is hozzájárultunk s a másik pedig, hogy voltak már eddig is elegendő, akik kiélvezték ezt a módozert. Többek között egy, e sorok írójához igen közel álló egyén is két ízben kitapasztalta az imént ecsetelt módozert s mint csalhatalant ajánlja a garastalan emberiség szíves figyelmébe. Igazolásra felhozzuk, hogy tudósítói minőségben tette ezt, hogy tapasztalatai után megbízhatóan referálhasson e sorok írójának, kihez feltűnően közel áll; öt tehát a tudás vágya vezérelte s kérjük a t. igazgatóságot, bocsásson meg neki.

Ha azonban nem akarna megbocsátani s eltekintve a büntetőjogi következményektől a 8 (nyolc) fillér

bevasalására kísérletet tenne, tisztelettel figyelmeztetjük:

1. Hogy neki, már tudniillik az igazgatóságnak a 8 (nyolc) fillérért *fel* lehetne *írni* a kereskedelmi miniszteriumhoz, ennek *leírni* a pénzügyigazgatósághoz, ennek *leírni* a m. kir. adóhivatalhoz, ennek *áírni* a fővárosi tanácsához, ennek *leírni* a fővárosi adóhivatalhoz, amelynek szintén *írnia* lehetne az e sorok írójához feltűnően közel álló *egyénhez* s nem fizetés esetében a végrehajtót utasítani a végrehajtás foganatosítására. Mire ugyanezen az uton menne vissza a végrehajtó jelentése a *behajthatatlanságról*.

2. Eltekintve azonban ettől, e sorok írója előre is kijelenti, hogy a hozzá feltűnően közelálló egyén nevét sem a szerkesztőség, sem e sorok írója ki nem vallja s ha az illetőt mégis lelepleznék, ő hajlandó az egészet — *letagadni*. Demokritosz.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Pénz. Említettük, hogy a Budai Nyári Színházban pénteken lesz a bemutató előadása *Heyermanns* Herman holland író *Pénz* című szenzációs drámai művének. A «Pénz» főszerepeinek kiosztása a következő: *Vatze* — *Bartos*, *Meike* — *Bera Paula*, *Sauke* — *Kövesdnyé*, *Elke* — *Kesztlér*, *Jikke* — *Szohner Olga*, *Hiddesz* — *Réthey*, *Jeltje* — *Berzsenyi Julia*, *Szitszke* — *K. Kápolnay Irén*.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Esküdtek által elítélt vádlott felmentése. Ritka ítéletet hozott ma a királyi Kuria szüneti tanácsa *Sebestyén Mihály* elnöklete alatt s egyuttal ítéletében kimondotta, hogyha valaki közbe nem lép a más segítségére, az büntetendő cselekményt nem képez.

Az eset, melyből kifolyólag a királyi Kuria az ítéletet hozta, a következő: *Adám Sándor* palotailvai földmives tavaly augusztus 19-én este részegen került haza s fejszével fenyegette a feleségét. Mostohalánya *Bálint Mártonné* erre kicsavarta az öreg *Adám* kezéből a fejszét s azzal olvat sujtott feléje, hogy az néhány nap mulva a sérülések folytán meghalt. A marosvásárhelyi esküdthíroság előtt folyt le a pör. Az ügyész *Bálint Martonnét*, ki tettét nem is tagadta, emberöléssel, *Adám Sándornét* pedig, mivel nem lépett közbe férje védelmére, bűnrészességgel vádolta. Az esküdtek *Bálintnét* halált okozott súlyos testi sértésben, *Adám Sándornét*, dacára annak, hogy tanuk igazolták azt a körülményt, hogy a vádlott az eset alkalmával aludt, mint bűnségét mondták ki bűnösnek s ez alapon előbbi 4 évi fegyházra, utóbbi 1 évi börtönrre ítélte a törvényszék. A királyi Kuria ma dr. *Katona Béla* koronagyűzős indítványára *Adám Sándornéra* vonatkozólag helyt adott a semmisségi panasznak s felmentette a vádlottat a bűnrészesség vádja alól, mert nem volt köteles a cselekmény megállítására közbelépni. *Bálintné* sem miségi panaszát a Kuria ellenben elutasította.

— *Elítélt hamiskártyás*. A németországi Schneidemühle város bírósága a napokban egy odüözs hamiskártyás-pörrel foglalkozott, melynek vádlottjai: *Bninski János* és *Bolemár lengyel grótok*, kiket nagy társaságban kaptak ta a hamis játékon. Berlinből táviratozza tudósítónk: A reggeli lapok a következőket közlik Schneidemühleből: Ma hoztak ítéletet több napi tárgyalás után a *Bninski* grótok perében. *Bninski János* grótot közben való csalás kísérletéért és párbajra való kihívásért három havi börtönbüntetésre és 3000 márka pénzbüntetésre, továbbá egy havi várfogság büntetésre ítélték. *Bninski Boleslav* grótot felmentették. *Bninski János* grótot 50.000 márka óvadék fejében szabadlábon hagyták.

KÖZGAZDASÁG.

Budapest, július 19.

Uj szövetkezetek. A Magyar Gazdaszövetség fogsztási és értékesítő szövetkezeti központjának, a *Hangyának* kötelekében ujabban ismét két szövetkezet alakult: a *kisszecei* és a *tolmácsi*.

A *veszprémi kiállítás*. Veszprémből jelentik: A mezőgazdasági kiállítás munkálatai serényen folynak. A vasuti állomás közelében fekvő állami iskola épületén kívül 8 nagy pavillont építenek, ezenkívül az *állatháztartás* céljaira két nagy csarnokot, melyek egyenkint 300—300 ló és szarvasmarha befogadására lesznek előségesek. A kiállítás rendezősége lépéseket tett az iránt, hogy a kiállítás idején a vasuti forgalmat Veszprém és Jutas közt motor-kocsikkal bonyolítsák le. Eddig csaknem valamennyi gazdasági egyesület bejelentette, hogy tagjai részé

csoporthoz kirándulást rendez. A kiállítás igazgatósága most azon fáradozik, hogy a csoportos látogatókat szükség esetén két napra is el tudja helyezni, erre a célra az iskolákat alakítják át éjjeli szállásokká.

Országos borvásár Szegeden. A szegedi országos borvásár iránt, amelyet szeptember havában a vendéglős-kongresszussal egyidejűleg rendez a Szőlősgazdák Országos Egyesülete, a külföld mindinkább kezd érdeklődni. Ujabbban Reckendorfer alsó-ausztriai borászati igazgató kért a vásárról bővebb felvilágosítást, kilátásba helyezvén az osztrák vendéglősök megjelenését. Szeged város tanácsa a legmesszebb menő előzékenységgel a vásár helyéül a régi piaristagimnázium épületét engedte át s kijelentette, hogy a vásár sikere érdekében azután is kezére jár az egyesületnek.

Irodalmi pályázat a bortermelés fokozásáról. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete pályázatot hirdet oly dolgozatra, amely a bortermelés fokozásáról értekezik. A pályadíj 300 korona. A pályamunka terjedelme legalább két nyomtatott ív lehet. A dolgozatokat szeptember hó 1-ig kell benyújtani a Szőlősgazdák Egyesületénél.

Zólyom megye háziipara. Zólyomban nemrégiben megalakult a háziipart fejlesztő bizottság, amely elhatározta, hogy december havában háziipari kiállítást és vásárt rendez, amelynek tiszta jövedelmét iparfejlesztési célokra fordítják.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Magasabb amerikai és egyéb külföldi árjelentésekre az irányzat nálunk igen kellemes volt. Mint már néhány nap óta, úgy ma is takarmánycikkek voltak a spekuláció által leginkább favorizálva, ezen cikkeknek az árai emelkedtek leginkább.

Készáru-piac.

Buza jó kínálat és ugyanolyan vételkedv mellett változatlan irányzat volt. Elkelt ca. 45 000 mm. tartott áron.

Rozs mérsékelt üzlet mellett tartott. Helvbeli paritásban a rozs azonnalra 6.50-6.70 és 6.95 három óra, új rozs 6.85 koronán jegyez három óra.

Takarmányárpa változatlan. Helyben és helyi paritásban 5.90-6.35 koronáig jegyez.

Zab tartott. Helyben 6.25-6.55 koronáig fizetnek.

Tengeri változatlan. Helyben azonnalra kocsira rakva 5.85-5.95 koronát fizetnek.

Ó-buza.

Tiszavidéki: 500 mm. 83 k. 9.80 korona, 100 mm. 82 k. 9.80 korona, korona, 400 mm. 81 k. 9.75 korona, 100 mm. 78.8 k. 9.75 k. korona, 100 mm. 79.5 k. 9.77.5 korona, 500 mm. 79.3 k. 9.65.5 korona, 1000 mm. 79 k. 9.75 korona, 100 mm. 70 k. 9.75 korona, 100 mm. 78 k. 9.55 korona.

Makó: 4100 mm. 78.5 k. 9.72.5 korona.

Fehérmegyei: 200 mm. 78 k. 9.60 korona.

Pestmegyei: 300 mm. 80 k. 9.45 korona, 2400 mm. 77 k. 9.55 korona.

Marosmenti: 2000 mm. 78 k. 9.57.5 korona, 2000 mm. 78 k. 9.55 korona.

Zentai: 900 mm. 76 k. 9.76.5 korona.

T. Becsei: 1400 mm. 78.5 k. 9.49.5 korona, 1200 mm. 78 k. 9.47 korona.

Cserenkai: 3380 mm. 76.5 k. 9.52 korona.

Szerbiai: 4500 mm. 77 k. 8.60 korona.

Uj-buza.

Tiszavidéki: 600 mm. 82 k. 9.90 korona, 2300 mm. 81 k. 9.85 korona, 100 mm. 81 k. 9.85 korona, 200 mm. 81 k. 9.85 korona, 700 mm. 82.5 k. 9.85 korona, 400 mm. 81 k. 9.75 korona, 100 mm. 81 k. 9.70 korona, 200 mm. 80.5 k. 9.80 korona, 200 mm. 81 k. 9.72.5 korona, 150 mm. 80 k. 9.45 korona, 100 mm. 79.8 k. 9.65 korona, 500 mm. 79.5 k. 9.70 korona.

Pestmegyei: 100 mm. 81 k. 8.75 korona, 1200 mm. 80.5 k. 9.60 korona, 300 méterm. 81 k. 9.70 korona, 300 mm. 80 k. 9.75 korona, 500 mm. 80 k. 9.77 korona, 100 mm. 80 k. 9.60 korona, 500 mm. 80 k. 9.40 korona, 100 mm. 80 k. 9.60 korona, 600 mm. 80 k. 9.40 korona, 150 mm. 80 k. 9.45 korona.

Bánsági: 1000 mm. 80 k. 9.60 korona.

Bácskai: 100 mm. 77 k. 9.50 korona.

Rozs.

O-áru: 200 mm. 6.62 korona, 100 mm. 6.50 korona.

Uj áru: 100 mm. 6.95 korona, 200 mm. 6.90 korona, 500 mm. 6.90 korona, 100 mm. 6.90 korona, 500 mm. 6.85 korona.

Tengeri.

100 mm. 5.95 korona.

Zab.

150 mm. 6.60 korona, 150 mm. 6.40 korona.

Érték-tőzsde.

Az előtőzsdén a nemzetközi papírok irányzata lanya volt, de a helyi piac szilárd maradt s különösen a Magyar Jelzáloghitelbank részvényei emelkedtek. A déli tőzsdén teljes üzletesség uralkodott, melynek következtében általános volt a gyengülés.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	639.50	639.50	639.50	---
Magyar hitel	750	751	751	---
4% koronajáradék	97.15	97.15	---	---
Leszámitolóbank	452	452	452	---
Jelzálogbank részv.	510.25	510.25	510.25	---
Rimamurányi	495	495	495	---
Allamvasút	636.75	637	637	---
Városi villamos	330	330	330	---
Budapesti Közuti	570.50	570.50	---	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	639.50	---	---	---
Magyar hitelrészv.	750.50	---	---	---
4% koronajáradék	97.15	---	---	---
Leszámitolóbank	452	---	---	---
Jelzálogbank részv.	508	---	---	---
Rimamurányi	495	---	---	---
Allamvasút	637	---	---	---
Városi villamos	330	---	---	---
Budapesti közuti	570.50	---	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

KATINKA.

Irta: Somogyi Lajos.

Angyal az oltárképen.

Az Isten végre is megáldotta a jó szebenieket, mert tíz évi rossz termés után, melyet hol a szárazság, majd a jég, majd meg a különböző férgek milliói tettek tönkre, végre elérkezett az áldásos, a dus termés. A tíz szűk esztendő után az egy bő, hanem ez az egy bő felért tizzel. Még csak két hét és majd négyökrös szekerrel fogják hordani az acélos búzát, a duzzadt rozst, a hófehér árpát. Némelyik gazda már külön magtárt is építtetett, mert az övé kicsi lesz a dus termésnek. S alig mult el egy hét, a jó szebeniek négylovas kocsikkal vágatva hagyták el a várost, már aki elhagyhatta. Gyalog is neki vágtak sokan a bizonytalannak. Nem kellett nekik a termés, otthagyták békés nyughelyüket, egy volt csak a jelszó; el Szeben határáról.

Alig maradt valaki a városi magistratuson kívül. Az utcákon élő lényt nem lehetett látni csak a község háza előtt állott egy különös csoport. Egy nagy kétpupu teve, melynek nyakán egy vörösnadrágos majom túrli lábával könyűit. Nem tudni vajjon a teve mellett álló öreget utánozza-e, vagy talán ő maga sirat valakit. Egy török komédiás-család. Az öreg siratja unokáját, társulatának büszkeségét, szemefényét, ki miatt olyan kihalt ez a város, ki miatt oly sok jajszó hallatszik az eltemetett apák sírása gyermekeik után. Ez a leány pestisben halt meg. S ez a dögvész terjed, miazmái benn vannak a levegőben, melyet kilehel az áldozatja. S aki ebben él, az a halál lehetőségét érzi. Elpusztul ott ép, erőteljes ember, nem igen válogatja áldozatait. Ezért voltak oly nagyon megrémülve a szebeniek s ezért a szomszédos falvak lakosai. Vasvillás embereket állítottak a falu határára, nem engedték magukhoz közel a dögvészt s így a szegény menekülők kénytelenek voltak letérni az országutól, vetésen, árkokon keresztül haladni, míg könyörületes szívre nem találnak. Pedig a halálthozóval senki sem könyörületes.

Igy értek az emberek Réden határáig. Itt azután már el voltak határozva, ha nem engedik őket tovább, akkor itt maradnak az országuton. Itt fognak élni napokig, majd csak megsegíti őket az Isten...

Pedig itt ugyancsak sok vasvilla ágaskodott feléjük. Még maga a tisztelendő Kalánghy Ambrus, azaz, mint ő maga írja, Ambrosius is kijött. Reájuk rivált.

— Mit akartok véstt hozók, takarodjatok innen. A menekülők közül egy ősz haju ember felelt.

— Nem hozzuk mi, elhagytuk már azt, mert ha velünk volna, azóta egy sem lenne közülünk. Meg, tisztelendő uram, nézze a csecsemőket, elpusztulnak künn a szabadban, ott egy asszony

vajdik a kocsin, talán meg is hal. Legyen könyörületes...

— Igen tisztelendő szent atyám, Ambrus barátom, legyen eszed és legyen lelked. — Egy hatalmas természetű szakállas férfi fogta hátulról a tisztelendő vállát.

De bizony sem Ambrus barátom, sem a tisztelendő ur nem indult meg. Hiába beszélt neki aztán Márton József gazdatiszt, mert ez volt a megszólító. Félt Ambrus a pestistől jobban, mint a töröktől. Már rá akart szólni a vasvillásokra, hogy zavarják el az országutól a népet, mikor megjelent egy leány. Ugy látszik, ettől a leánytól még jobban félt, mint a pestistől, mert nagy bölcsen hallgatott, mert szeretett volna kedves barátjának háta mögé bujni. Pedig ez a kis leányka nem volt valami ijesztő jelenség. A nap lesütő sugarai bearanyozták dus szőke haját. Kék szeméből most is, mikor haragudott, a pajzanság egy-egy vonása villámlik elő. Jobb karján kis kézi kosarat tart, mely tele van buza virággal, meg pipacsos, kedvenc virágai.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1904 július 20-án.

Fővárosi nyári színház.

A cigánybáró.

Kezdeté fél 8 órakor.

Városligeti nyári színház.

A hét Schlésinger.

Látványos énekes bohózat 5 képben. Zenéjét szerző: Barna Izó. Kezdeté fél 8 órakor.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

tavaszi elsőrangú különlegességeire

Budapest, Kossuth Lajos-utca

(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben

elismert specialista. Dívtalpa külüetük. 258

SCHMIDT M.

sajgyáró, nyerges és bőrdobos

Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.

Kocsizó- és lovaglószerzőmök.

359 Mindennemű utazóbőröndök.

Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltenek.

Phonograph!!!

legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, érteimes előadással

Kellner és Steiner

Király-utca 58. szám.

Képviselők kerestetnek.

(205)

Költözködéseket

helyben, butorszállításokat vidékre butorszállító kocsikkal pontosan és jutányosan eszközöl

ACKERMAN IGNÁC butorszállítási és beraktározási vállalata, Budapest, VII., Erzsébet-körút 21. sz. Telefon. 2362

Lakásokat

csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 236/1

Szobákat

csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 236/1.

Brázay-féle sósborszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Aranyfény

izzótestek a legjobbak, darabja 60 fillér. Liliput 40 fillér. Adria öngyújtó 1 korona, vidékre utánvétel mellett. Aranyfény József-körút 9.

Becslési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

Table listing various goods such as 'elegáns Sephír pongyola', 'remek delain pongyola', 'remek szövet felszoknya', etc., with their respective prices and descriptions.

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életnagyságu krétarajz-arc képet.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt alként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelését tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készítünk.

Az ipar 12 forint 1 darab összeaszkható vasúgy aodrony-botóttal, 3-réti matracal és terítővel. Csodája! 12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodroval és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis GICHNER ÉSTVÉREK BUDAPEST, Muzéum-körut 27. Pa-lan- és matragyár, szőnyeg- és vasbutoraktár. Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Advertisement for 'SZÉPÍTŐSZER' (Beauty Cream) featuring an illustration of a woman's face and text describing its benefits for skin care.

Advertisement for bicycle repair services by 'TSA' and 'POLACSEK JÓZSEF', including contact information and a list of services.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a Tábor-féle Haj-Regenerateur mely csakis Tábor gyógyszer-tárában kapható. — Ára 2 korona. Ez nem hajfestő! Arlatlan! Szintelen folyadék!

Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ősz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a csoda-erém. Széplőt, májfoltot és minden arciszótalanúságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedő, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: Tábor Gyula gyógyszer-tára Alberti-Irsán.

Olesó KÁVÉ ÉS TEA

Table listing various coffee and tea products with their prices, including '1 kl. Háziartási', '1 c. Portorico', '1 c. Kuba (finom)', etc.

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat 1 kl. Gyógyos pörkölt kávé... 1 c. Finom pörkölt... 1 c. Kuba pörkölt...

Balogh László kávé- és tea-kiváltó üzlete BUDAPEST. Főüzlet és iroda: VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGLÖCSÖBB. PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3 KIVEHETŐ MATRAGGAL 10 Ft. I ACÉLSÓDRONY 10 Ft. ÁGYBETÉT 5 Ft.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidék megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Advertisement for 'KÁVÉ KIRÁLY' (Coffee King) featuring a list of coffee products, prices, and contact information for 'BIRÓ ÉS TÁRSA'.

BÜTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre. EHRENTREU és FUCHS testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körut 12. I/9. 14-16 forintért férföltönyök mérték után készítettnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12-11

BÜTOROK Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, úgy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körut 48. szám, Royallal szemben Buchinger I. butoriparosnál.

Budapestre utazók becses figyelmébe! Fogak 2 forinttól és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül Eitört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frittól. Amerikai fogműterem tulajdonos Kovács I. Károly-körut 9. (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.